

עין משפט
גרי מצוה

נו:

מקום שנהגו פרק רביעי פסחים

מסורת הש"ס

(א) חולין ד' שנת קפי:
 ב' חולין ד' ס' ב' ו' (ב) ו' (ג) ו' (ד) ו' (ה) ו' (ו) ו'
 (ז) שנת ס' (ח) ו' (ט) ו' (י) ו' (יא) ו' (יב) ו'
 (יג) ו' (יד) ו' (טו) ו' (טז) ו' (יז) ו' (יח) ו' (יט) ו'
 (כ) ו' (כא) ו' (כב) ו' (כג) ו' (כד) ו' (כה) ו' (כו) ו'
 (כז) ו' (כח) ו' (כט) ו' (ל) ו' (לא) ו' (לב) ו'
 (לג) ו' (לד) ו' (לה) ו' (לו) ו' (לז) ו' (לח) ו'
 (לט) ו' (לא) ו' (לב) ו' (לג) ו' (לד) ו' (לה) ו'
 (לו) ו' (לז) ו' (לח) ו' (לט) ו' (לא) ו' (לב) ו'
 (לג) ו' (לד) ו' (לה) ו' (לו) ו' (לז) ו' (לח) ו'
 (לט) ו' (לא) ו' (לב) ו' (לג) ו' (לד) ו' (לה) ו'

מאן שמעת ליה. דנקט לשנא דמיחו ולא מיחו ר' יהודה היא דשמעת ליה לעיל (נ"א): **ולישעימך.** דכפירא לך הא דלעיל דקמני אלו ואלו שלא ברצון חכמים כו' מתנאנא היא דקא רמית אחרימי עליה ליפרכיה מינה ובה דקמני על ששנא לא מיחו וקא חשיב ארבעה מרבינן

מחלוקת בש"י מבכרות. פ"ה כולה שמעתי נגמלו בוי"ט ודווקא בשל מבכרות דאיכא נמי מחוכרות גזרו רבנן שמה יעלה ויתלוש וקשה נהי דלא גזרו בני יריחו בשל מבכרות שמה יעלה ויתלוש תיפוק ליה שמשממם במחוכר דלעיל ליה ליה הא דתנן (נ"ג דף ל'): אין עולין צאלין וכו'

גזר א מ"י פ"ב מהל'
 מחמת עניי הלה א'
 ב'

רבינו הנגאל

מתיירין גזריהו תנאים תנאים פירוש הן גזריהו הפרים משרטי אילנות הן קשקשי אילנות ונפתיין. והו אנשי יריחו אומרם אבותינו לא הקרישו אלא הקורות, ומני שהו בעלי בתים שגילין אותן כותבי קורות הקרישו גדולין לא הקרישו. והו חסדיו בניאינה, ויחידו כידו חכמים ואמר, נהי דמיעלה בגידולין ליכא איסורא מיהא איכא, רבנן דשמיטה דפליגי עליה דר' יוסי במעילה פ"ד. ואמרי הקדוש אילן וארזי נשא פירות, שהו וארזי נמלאת עשבים, שגילין בהו ואין מועילין בהו שבתין, ואיכילין מתחת הענבים פירוש מן הפירות הנבכות מן האילן, ומיחו ביבם חכמים, ואיכילין לישאא בתרא, מחלוקת בשל בין חכמים, ואנשי יריחו סברי מוכן לעורבים הוה מוכן לארם, ורבנן סברי טובן לעורבים לא הוה מוכן לארם, אבל חמברים של מבכרות שהן מחוכרות, אב נשיר דברי הכל אסורין, פאי עמא הירואה כי מחוכרין הוה נפולו בשבט וימרו מוחרין הן יעלה ויתלוש, ונתנין פאי ליקר, ואקשינן והתנן ככל אמרו בפאה כל שהו אובל ונשיר וכו', ואמרין כפיסא ומכניסו לקיום חייב בפאה, והאני עלה הירק אע"פ שלקישתו כאחת אן מכניסו לקיום, ושני רב ירודה שמיסא דרב, הא ירק דקתני כבתני ראשי לפוחה הן דמכניסין לקיום ע"י דבר אחר ככביש (נ"א): כלומי כבישהו כדכר כל חכמוין, האני ירוחו סברי כי ע"י אהי גווא מכניסו לקיום, ורבנן סברי לא, ח"ד נותנין פאה ללפת ולכבוי, רבי יוסי אומר אף לקפלוש, יתאי אידך נותנין פאה ללפת ולקפלוש, רבי שמעון אומר אף לכרוב.

מאן שמעת ליה דאמר מיהו ולא מיחו רבי יהודה וקתני קוצרין ברצון חכמים ולישעימך הני ארבעה הוה אלא סמי מיכן קצירה: ומתירין גמזיות של הקדש של הרוב ושל שקמה אמרו אבותינו לא הקדישו אלא קורות ואנו נחיד גמזיות של הקדש של הרוב ושל שקמה ובגידולין הבאין לאחר

מאן שמעת ליה דאמר מיהו ולא מיחו רבי יהודה וקתני קוצרין ברצון חכמים ולישעימך הני ארבעה הוה אלא סמי מיכן קצירה: ומתירין גמזיות של הקדש של הרוב ושל שקמה אמרו אבותינו לא הקדישו אלא קורות ואנו נחיד גמזיות של הקדש של הרוב ושל שקמה ובגידולין הבאין לאחר מאן עסקינן וסברי לה כמ"ד אין מעילה בגידולין ורבנן סברי נהי דמעילה ליכא איסורא מיהא איכא: ופרוצין פרוצות: אמר עולא א"ר שמעון בן לקיש מחלוקת בשל מבכרות דרבנן סברי גזרינן שמה יעלה ויתלוש ואנשי יריחו סברי לא גזרינן שמה יעלה ויתלוש אבל בשל לן הוי הכיפין דברי הכל מותר א"ל (ה) רבא והא מוקצות נגזרו וכו' תימא הואיל דחזי לעורבין השתא מוכן לאדם לא הוה מוכן לכלבים ר' יהודה אומר אם לא היתה נבילה מע"ש אסורה לפי שאינה מן המוכן מוכן לעורבים הוה מוכן לאדם א"ל י"א מוכן לאדם לא הוה מוכן לכלבים דכל מידי דחזי לאיניש לא מוקצה ליה מדעתיה מוכן לעורבים הוה מוכן לאדם א"ל ר' יוחנן דחזי לעורבים הוה מוכן לכלבים א"ל ר' יוחנן דחזי לעורבים הוה מוכן לאדם כל מידי דחזי לאיניש דעתיה עלויה כו' אתא רבין א"ר שמעון בן לקיש מחלוקת בשל בין כיפין דרבנן סברי מוכן לעורבים לא הוה מוכן לאדם ואנשי יריחו סברי מוכן לעורבים הוה מוכן לאדם אבל בשל מבכרות דברי הכל אסור גזרינן שמה יעלה ויתלוש: ונותנין פאה לירק: ולית להו לאניש יריחו הא ר' דהנן א"ב ל' אמרו בפאה כל שהוא אוכל

ובוכרין וקוצרין וגודשין: **ובגידולין גריסין:** כמאן דאמר אין מעילה בגידולין, במשכת מעילה דף י"ג): **מחלוקת.** דאנשי יריחו ורבנן: **בשל מבכרות.** כפות חמרים הן ברש"א הדקל וכפופות: זו אלל זו כעין כלי וכשהחמרים נשרין מקבלות אותן וכוין דגנוב וזרין גלות על הדקל לנוטלן חיישינן שמה יתלוש מן המוכרות דהו אב מלכה: **בשל בין הכיפין.** למטה מעיפיהן נופות התחמיוסן וליכא ליתיש למלישה דלן כלן מחוכרות: והא מוקלא נינהו. שמערב שנת בין השמשות הו מחוכרות ונמלחו מוקצות מחמת איסור מלישה ומוקצה בין השמשות מוקצה כלל היום: וכו' **סימא הואיל ותנו.** במחוכר לעורבים שיש לו הגדלות בחור דיתו לגדולה ומותר להעמידם עליהן לאכול: **נבילה שנתנלה** שנת היתה עומדת בין השמשות **לחדש ולא חשיב לה מוכן לגבי כלבים:** ושמי. שאינו מוספק ומקפידין עליו לשומרו: **ומכניסו לקיום.** שמתקיים ימים רבים: **ספיהו סמים וקולה.** קשין לאכילה אבל סמים וקולה שאינם ספיהו סו לאכילה. **סמים מוריק"א קרו"ג.** קולה ויישר"א: תאינה אינה מתבשלת כחתה אלף זו גמורה היום ואחרת יולאה בצדיה כל ימות הקץ: **ראשי לפסוס.** עלי הלפת מכניסין אותן לקיום על ידי האזמות: **לנפש.** לעילן דבאזמות כולי עלמא מינוד דהא מתקיימין: הכי

דתנן רבי יהודה אומר אם לא היתה נבילה מע"ש. מימה הא הסס לא הוה מוכן לאדם דאסור לשוחטה בשנת ומפרש ה"ר יוסף

דמשנה יתירא דיק דלא ה"ל ליתני לפי שהיה מן המוכן ליה מוכן לכלבים ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם

דמשנה יתירא דיק דלא ה"ל ליתני לפי שהיה מן המוכן ליה מוכן לכלבים ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם

נבוא ונשמר וגידולו מן הארץ ולקישתו כאחת ומכניסו לקיום חייב בפאה כל שהוא אוכל פרט לספיהו סמים וקוצה ונשומר פרט להפקר ובגידולו מן הארץ פרט לכמהין ופטוריות ולקישתן כאחת פרט לתאינה ומכניסו לקיום פרט לירק א"ר יהודה אמר רב הכא בראשי לפתות עסקינן ומכניסו לקיום ע"י דבר אחר קמיפליגי מר סברי מכניסו לקיום ע"י דבר אחר שמיה קיום וכור סברי לא שמיה קיום: ת"ר בראשונה היו נותנין פאה ללפת ולכרוב ר' יוסי אומר אף לקפלוש ותנ' אידך ר' יהוה נותנין פאה ללפת ולקפלוש ר"ש אומר אף לכרוב

דמשנה יתירא דיק דלא ה"ל ליתני לפי שהיה מן המוכן ליה מוכן לכלבים ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם

דמשנה יתירא דיק דלא ה"ל ליתני לפי שהיה מן המוכן ליה מוכן לכלבים ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם ור"י מפרש מוכן לאדם שהיה עומדת לאדם

בל"ל אמרו בפאה בו. נראה לרבינו תס דמדאורייתא לא מוחיב בפאה אלף זית וכרס ושדה דכתיבי צדיא בקרא ואחריני תקנתא דרבנן נינהו ושאינו מכניסו לקיום לא ר'ו לתקן פיהה דלעני דבר תשוב ותאינה וכל דדמי לה אף על גב דחשיב איכא צטול עניים לפי שאין לקיטתן כאלה והפסד יתר על הריות וכמיהן ופטוריות הואיל ואין בנתי מיוצא שאין גדל בקרקע לא תקנו והא דדריש בתורת כהנים יכול שאני מרבה קישוין ודלועין שהיו חייבין צפיה תלמוד לומר וקבוצתם את קציר ארצכם מה קציר שהוא אוכל ונשמר וגידולו מן הארץ אף כל כו' ילאו ירקות כו' אסמכתא צעלתא היא כמו שדורש שם מקרא מעשר ירק אף על גב דהו דרבנן: אלף

הגהות הב"ח
 (א) נביא א"ל רבא הוה מוקצות נינהו:

לעני ראשי
 מוריק"א קרו"ג (קרו"ג)
 חזינן
 ויישר"א (וישר"א).
 אסיסי, פסטי וצבט
 ספורוסו ספיקום צבט.

מוסף ראשי
 לפי שאינה מן המוכן. לחמול כסקה יסיס לא היתה עומדת לחמול כלבים (תורין ד' מ' מוכן לאדם לא הוה מוכן לכלבים. למאן דלית ליה מוקצה דהא נמכלה בשנת ג"י יהודה לחמול בין השמשות היתה עומדת לחמול, וקא חשיב ליה מוקצה בלא גבי כלבים (נבואה ו'). כלל אמרו בפאה. תיב (ויקורא ע') וקולתיה את קציר וג' דומיא דקציר דמכניסו לקיום וליכא כל הני. וד' ו' ובגידול שבת סו. ומכניסו לקיום. שאלם יסיל ללגורי. דודו. פרט לפיכתי. סטיס וקוצה. דלן אולל אלף מין נפש. (סו. שמיסדים לגנב. להט קטק ספיהו דלן דרך ללקיטן כגנב שזרישי אלף לטוק ד' והי עיט שסריסין מתפסטין חלדן ומשפיהן ויגודש שלין טקא, והא דנקט הוה יסיל נקט שאר מיניש שאין ראשין לאכילה. משום דלאידך דגבי שמיסית מני להו דים ליהן כשיעית נקט הכא דכפיהא ומשער ליתניהו. למן דניש מלי (שבת סו.) ילא דיענא אמאי נקט ספיהו ויתמיהו ל' שהאזיניס רחמיס לאכילה. (דודו) סטיס. ויישר"א. (שבת) סו. א': סטיס. קריין: קולה. ניישר"א ודו. סו. פרט לירק. כמן לפת וקולטות. שבת סו.).

